

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
А.В.Соколової на дисертацію Ярошевської Лариси Віталіївни
«Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя
музики на основі традицій Одеської хорової школи»
представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 –
теорія та методика музичного навчання**

Зміни життєдіяльності українського суспільства в загальному контексті європейської та світової інтеграції вимагають від вітчизняної системи освіти суттєвих змін, спрямованих на підвищення її якості та конкурентоспроможності з орієнтацією на загальнолюдські демократичні й духовні цінності. Серед ефективних шляхів таких перетворень у законах «Про середню освіту», «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI ст.»), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки пріоритет надається створенню умов для самореалізації особистості, підвищенню значущості національного й громадянського виховання, зокрема його художньо-естетичної складової, націленої на формування духовності особистості.

Вирішення окреслених питань залежить від учителя, його фахового рівня, готовності до творчого, самовідданого служіння педагогічній справі. Важливе місце в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта займає цикл диригентсько-хорових дисциплін, що визначається специфікою теорії та методики музичного навчання, яка консолідує в собі новітні технології з історичними національними та регіональними традиціями та спрямовується на практичне вирішення завдань формування особистості засобами хорового співу.

З огляду на вищезазначене, актуальність дисертаційного дослідження Ярошевської Лариси Віталіївни «Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи» є безперечною. Вона пов'язана з важливою роллю хорової культури у формуванні особистості, здатної до духовного саморозвитку, досягнення

кращих надбань минулого та їх трансляції у власному житті. Яскравим підтвердженням висловленого є погляди видатних представників науково-педагогічної та мистецтвознавчої думки щодо значення хорового співу у вихованні підростаючого покоління. Так, Костянтин Дмитрович Ушинський зазначав: «Коли заспівають у наших школах, тоді можна буде сказати, що вони пішли уперед». Доцільність роботи обумовлена необхідністю досягнення внутрішньої єдності музично-педагогічної освіти, яка має ґрунтуватися на осягненні духовних важелів мистецтва й удосконаленні музично-виконавської практики на основі регіональних особливостей хорової культури.

На підставі вивчення дисертаційної роботи Ярошевської Лариси Віталіївни доцільно зазначити, що вона має всі необхідні складові, послідовно відображає вихідні положення та висновки, ідеї та погляди дослідника щодо умов науково-методичного та педагогічного забезпечення диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи. У дослідженні знайшли відображення методологічні, науково-теоретичні та практично-методичні аспекти вирішення обраної проблеми.

Теоретичний зміст роботи позитивно характеризує науково-педагогічний пошук дисертанта. На основі вивчення широкого загалу наукової літератури в галузі філософії, культурології, психології та педагогіки автор виокремлює історичні витоки диригентсько-хорової педагогіки, розкриває значення, сутність та складові диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи.

У дисертації Ярошевської Лариси Віталіївни «Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи» на підставі аналізу навчальної діяльності та дослідження особливостей професійних і суспільних вимог до сучасного вчителя музики, спираючись на науково-теоретичні підходи (гуманістичний, аксеологічний,

рефлексивний, діяльнісний, акмеологічний), окреслено структуру диригентсько-хорових умінь, яка складається з чотирьох компонентів: мотиваційно-оцінного, емоційно-комунікативного, дієво-компетентісного, креативно-рефлексивного.

Значний інтерес представляє розкриття феномену Одеська хорова школа та висвітлення педагогічної та виконавської діяльності її видатних представників А. Авдієвського, Д. Загрецького, А. Мархлевського, К. Пігрова та інш.

У роботі визначена практична реалізація цілей диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи, що ґрунтувалася на принципах: фахової спрямованості, інтегративності, емоційної взаємодії, творчої індивідуалізації. Досягнення мети педагогічної роботи, реалізація означених принципів передбачала створення та використання належних обставин диригентсько-хорової підготовки студентів, які б забезпечували можливість досягнення його результативності. За таких обставин вдало визначені педагогічні умови, а саме: забезпечення мотиваційної спрямованості фахової підготовки майбутніх учителів музики; стимулювання студентів до оволодіння та використання емоційних впливів, спрямованих на творче колективне музикування; актуалізація творчої активності студентів на всіх етапах диригентсько-хорової діяльності.

Основними критеріями процесу диригентсько-хорової підготовки студентів дисертантка вважає: міру прояву активного навчально-пізнавального ставлення студентів до диригентсько-хорової діяльності, ступінь емоційного впливу на хоровий колектив під час спільної колективної діяльності, ступінь організації диригентсько-хорової діяльності щодо створення творчої взаємодії на компетентнісній основі, міру сформованості саморегуляції студента та потребу самореалізації у процесі диригентсько-хорової діяльності.

У дисертації проаналізовано зміст диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музики на основі традицій Одеської хорової школи; змодельовано методику формування диригентсько-хорових вмінь як механізму вдосконалення практичної діяльності майбутніх учителів музики.

Ярошевською Л. В. наведено результати констатувального експерименту, висвітлено методику формування диригентсько-хорових умінь, викладено зміст формувального експерименту, проаналізовано отримані результати, доведено їх статистичну достовірність та можливість застосування розробленої методики формування досліджуваного феномену в навчальному процесі вищих закладів педагогічної освіти України.

Доведена практична доцільність впровадження методики диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи, а також поетапна методика опанування всього фахового комплексу в навчальний процес вищої школи.

Вірогідність й аргументованість результатів дослідження забезпечується методологічним і теоретичним обґрунтуванням його вихідних позицій; музикознавчим та психолого-педагогічним аспектами; використанням комплексу взаємопов'язаних методів, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження; пролонгованою дослідно-експериментальною роботою; результатами кількісної та якісної експериментальної перевірки розроблених методичних рекомендацій; позитивними наслідками впровадження у навчально-виховний процес інститутів мистецтв й музично-педагогічних факультетів педагогічних університетів розробленого навчально-методичного комплексу.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертаційного дослідження є ґрунтовними, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

Вищезазначене дозволяє констатувати, що дисертанткою виконано значний обсяг науково-дослідної та експериментальної роботи, у результаті

чого отримано дані, які є безперечно важливими для сучасної педагогічної практики.

Незважаючи на загальну позитивну оцінку дисертації вважаємо за потрібне висловити певні побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. Ефективне формування диригентсько-хорової підготовленості майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи забезпечується в роботі педагогічними умовами, однією з яких є стимулювання студентів до оволодіння та використання емоційних впливів, спрямованих на творче колективне музикування. Доцільно було б ширше подати серію вправ, завдань, спрямованих на актуалізацію цієї педагогічної умови.

2. З метою поглиблення теоретичного і практичного значення дисертаційного дослідження бажано було б більш рельєфно розкрити ідею диригентсько-хорової підготовки у контексті рефлексивного підходу.

3. На наш погляд, при описі результатів констатувального експерименту треба було б акцентувати увагу на особливостях динаміки формування феномена диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи у студентів.

4. Вважаємо, що деякий емпіричний інструментарій констатувального експерименту можна було б перенести у додатки.

5. На нашу думку, деякої корекції потребує узгодження загальних висновків дисертаційної роботи з накресленими дослідницькими завданнями.

Зазначені зауваження мають рекомендаційний характер і тому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної роботи.

Дисертаційному дослідженню Ярошевської Лариси Віталіївни «Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи» притаманні оригінальність, самостійність, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів до визначення сутності та змісту організації самопідготовки

майбутніх учителів музики до педагогічної практики, комплексність та ґрунтовність дослідно-експериментальної роботи.

Підсумовуючи, можемо зробити загальний висновок: дисертація Ярошевської Лариси Віталіївни «Методика диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи» є актуальним науково-педагогічним дослідженням. У ній наведено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання наукової проблеми диригентсько-хорової підготовленості майбутнього вчителя музики на основі традицій Одеської хорової школи, що виявляється в обґрунтуванні та експериментальній перевірці методів та педагогічних умов, які забезпечують ефективність цього процесу.

Результати дисертації дають підстави стверджувати, що у ній запропоновано нове вирішення наукової проблеми, яке вносить певний вклад у теорію та методику фахового навчання майбутніх учителів музики. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 до кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 – «Теорія та методика музичного навчання», а її автор Ярошевська Лариса Віталіївна заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди

Handwritten signature of A.V. Sokolova

А.В.Соколова

Підпис засвідчується зав. загальним відділом

Handwritten signature and date: 13.06.2017